EUSKARA DELA ETA ('Euskara dela eta', Bernardo Atxaga)

Hizkuntza bitxi batean idazten dugu
(edo kantatzen dugu, edo hitz egiten dugu).
Bere aditzak, bere erlatibozko perpausen egiturak,
antzinako gauzak —ibaiak, landareak, txoriak—
izendatzeko erabiltzen dituen hitzek
ez dute anai-arrebarik munduan.
House edo Casa, Etxe da;
Bee edo Abeja, Erle;
Death edo Muerte, Herio.
Eta negu luzeetako izar argi-emaileari
Eguzki edo Eki esaten diogu;
udaberri goxo eta euritsuetan azaltzen denari,
ba, Eguzki edo Eki baita ere
(hizkuntza bitxia da, baina ez hain bitxia ere).
Harri Aroan jaioa, diotenez,
aurrera atera zen, setati, atzeraka eginez,
bere burua triku bat bezala gordez
han non, berari esker, munduak
Euskal Herria izena daraman.
Halere, bere bakartasuna ez zen erabatekoa izan.
Cat edo Gato, Katu esaten da;
Pipe edo Pipa, Pipa;
Logic edo Lógica, Logika.
Beraz, detektibeen printzeak esan izango zukeenez,
triku horrek, Watson laztana, harremanak izan zituen,
Erromarekin batez ere, eta haren ondorengoekin.
Eremu soil ttiki baten hizkuntza honek,
mapan ikusi ere egiten ez den herriaren hizkuntza honek,
ez zuen ibilerarik egin gorteko lorategietan
eta gobernu etxeetako marmolak ere ez zituen zapaldu.
Lau mendetan ehun liburu eskas sortu zituen:
aurrenekoa, 1545ean; garrantzitsuena, 1643an;
Calvinoren araberako Testamentu Berria, 1571n edo;
katolikoen Biblia osoa, 1860 aldera.
Loaldia luzea izan zen, liburutegia laburra oso;
baina hogeigarren mendean trikua esnatu egin zen.
Bernardo ATXAGA
Nueva Etiopía
Detursa, 1996 (egokitua)